

مَاهِنَامَه

ویژه نامه - ماهنامه مهاباد
زماره ۸ - خرداد ۱۳۸۴

کو لکه زیرینه

ئەمین گەردیگانى - بۆكان

کولکەزىرىنەي حەورەنگى جوان و رازاوه
بىنم بلىنى ئەوهەمۇ و رەنگەت لە كۈنى هيئاواھ؟
بۇويى بە پىرىدى بەرىنەمەي مەل و پەپۇولە
خۇشيان دەۋىنى مەنداڭانى گەورە و جىكۈولە
من دەزانىم تۇ بۇ هيئىنەدە رازاوه و جوانى
لە تۆ كچى قىزىزىرىنى خۇر و بارانى
دەلىم خۇزگە دوور نەبوايەي ئەمەندە لېمان
پىر دەفتەرى لەو رەنگانەت بىدایە پېتىمان
ئەمسا دادەنېشىتىن من و بۇزىن و كاوه
وېتىھى بەھارى كورىستانمان دەكىشىشاوه

خال خالوكە

حسەين شەريفي - ديواندەرە

خال خالوكەم خال خالم
دەفرىم بە هەر دوو بالم
مالم لە شاخ و كىيەد
دەبىمە مىوانى ئىيەد
بىنم خۆشە ئازىزىانم
ئىيەش بېبىنە مىوانم
پىتكو بچىن بۇ ئىيە باخ
بۇ سەيران و بۇ سەر شاخ
ھەمۇوتانىم خۆش دەوى
خۆشىم بۇ ئىيە دەوى
با هەرا كەين وەكىوو با
من بە بال و تۆ به با
برۇقىن بەرەو بەرزايى
بىزازىن لە نىزمائى

ئال كوكە

خاونىيەتىلە: نەھەمەد بەھرى

دەستەي نۇرسەران: فەرمىدوون حەكىيەزىلە

بۇھىزلى

بەدرەددىن سالىح
تەپلىھىز بۇھىزلى: شىيمۇن حەممەن بۇور

تايپ و بىلەنەنە:

سروھ بەھرى

بەشى مالى: لوقان بەھرى و

٢٢٢١٤٣٥_٤٤٢_٩٨٠٠: تلفكس
٩١٤٤٤٢١٢٠٨: مۆبایل

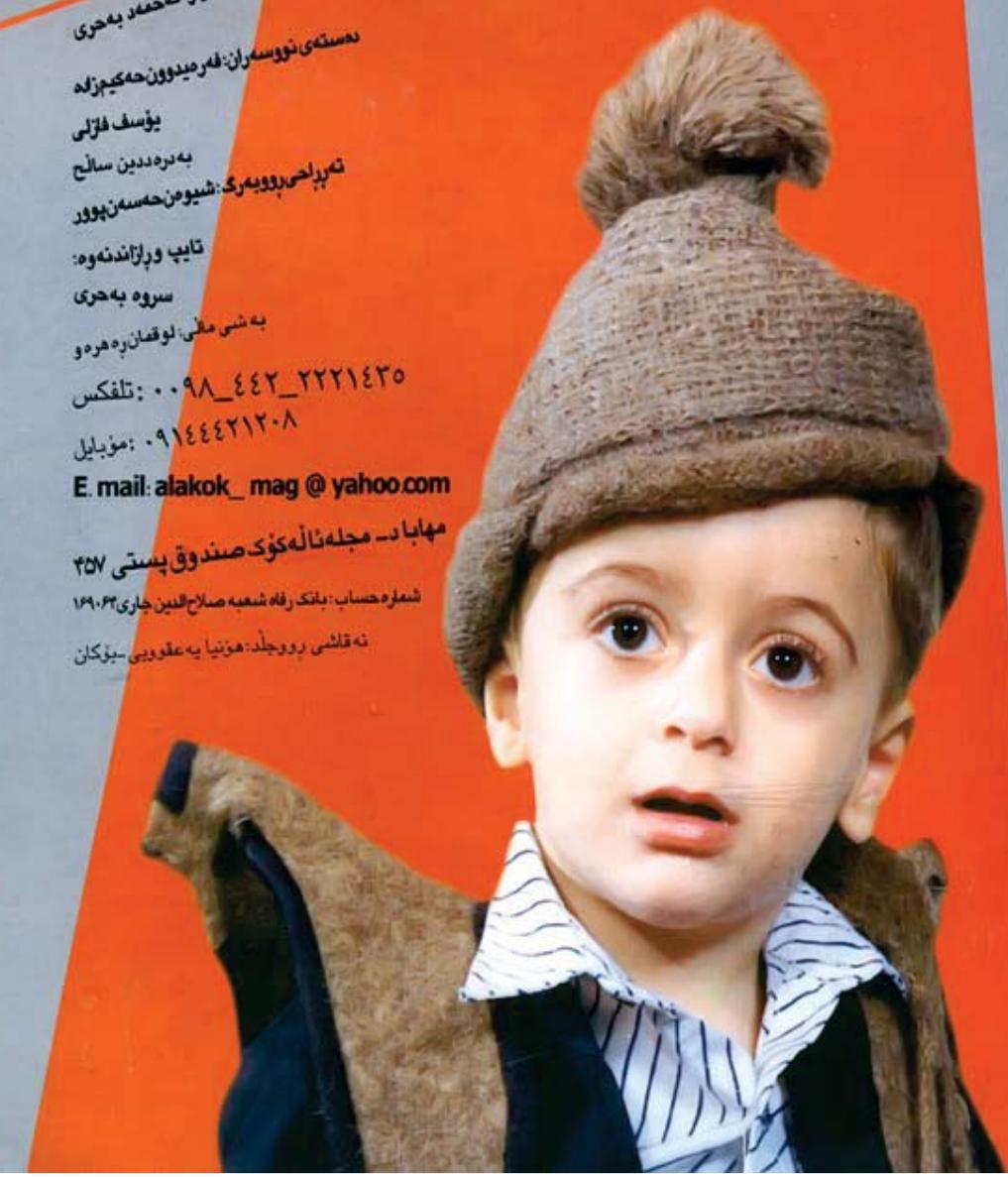
E mail: alakok_mag@yahoo.com

مەباباد - مجلە ئال كوكە صىندوق پىستى ٤٥٧

شەلمە حساب: بانك رفاه شەعەمە صلاحلىدىن جارى ١٩٠٣

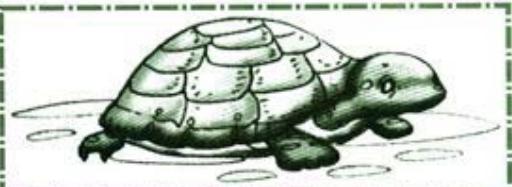
نەقللىسى بۇوجىلە: هۇنئىيا يە عقۇوبىي - بىزكەن

ھەمە ئال كوكە

کیسه‌لیکی وریا

سیامه‌ند بهخت نازدر - دیواندره

روزیک فیل به کیسه‌لی کوت:

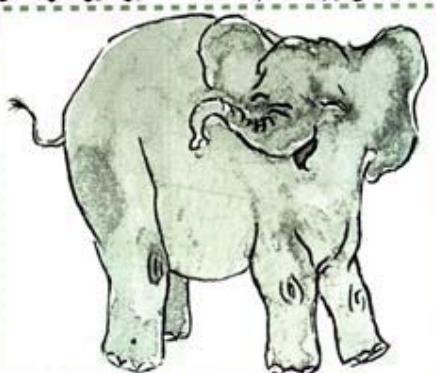
دهزانی من زور به هیزم و گهره‌کم به جوونه‌ی پن بینمه سه‌ر پشتی تو؟
کیسه‌ل دای له قاقای پیکنه‌نین و گوتی: ناتوانی منیش ودک تو به‌قهودتم. تو سه‌ری
ئم ته‌نافه به دهست بگره، منیش سه‌رکه‌ی تر
ده‌گرم، کاتیک ثامازام پیکردنی بیکیشی، هر
یه‌که‌ی له لایه‌که‌وه ته‌نافه‌که ده‌کیشین.

کیسه‌لی وریا سه‌رکه‌ی تری ته‌نافه‌که‌ی گرت
و رای کرد بوق نیو دارستان. تووشی نه‌سبی ناوی
بو و پیتی کوت:
منیش ودک تو به‌هیزم
نه‌سبی ناوی به‌و قس‌هی کیسه‌ل دایه قاقای
پیکنه‌نین.

کیسه‌ل گوتی:

پیت نیشان دهدم چه‌ند به‌قهودتم! نه‌گهر
راست ده‌که‌ی سه‌ری نه‌و ته‌نافه راگره، منیش نه‌و سه‌ری تری ده‌گرم، هر رکات گوتون
ته‌نافه‌که بیکیش، هر یه‌که‌ی له لایه‌که‌وه ته‌نافه‌که ده‌کیشین.
کیسه‌لی وریا به پله هملات بوق نیو دارستان. پاشان به ده‌نگی به‌رز قاوی کرد:
بیکنیشه

فیل سه‌ریکی ته‌نافه‌که و نه‌سبی
ناوی سه‌رکه‌ی تری کیشا. له‌بر
ته‌نافه‌که پسا و نه‌سبی ناوی
شلپه‌ی له ناوی چومنه‌که هیناوا
تینکه‌وت فیلیش زرمه‌ی له زه‌وی
هیناوا و به‌ریووه. کیسه‌ل دایه قاقا و
به ده‌نگی به‌رز گوتی:
جاو لیکه، منیش ودک تو به‌هیزم
و به‌قهودتم.

تیزانگه ورگن

نووسنر: میری ماھوونی

و درکنر: محمد محمد شریف محمد مهدی "نایسان" - بانه
روزی له روزان تیزانگیکی بچکوله و جوان
که‌وتیووه کوی جوگه ناوی. با، بایه‌کی شوچ و بزیو
هاتبووه بیاسه له دهست و کنون. با نه‌رم نه‌هات و
نه‌خوشی تا گه‌پشنه تیزانگ لیتی برسی: "تو بوق وا
فسله و داماوی، نه‌کا له به‌ر که‌یف خوشی وا گوراوی؟"
تیزانی لیو بیار جوابی ناوی: "هیچ کس نایه باش نیکا، بوق دیاری و کایه به با"

با وتنی: "بی‌سیه نیتر خم مه‌حقو، من دیمه یارمه‌تی تو"
تیزان به حه‌بساوی وتنی: "ناخرا چوچنایی"
با وتنی: به سه‌ر و دهست و پتوه له رگت نه‌جهمه تنوه
ده فه‌رموو من قووت بده با زل که‌ی ورگ و گهده
بوق خوت هله‌لپه‌ر داپه‌ر که بعس یه‌ک و دعدم پینیده!!
تیزان وتنی: له سه‌ر سه‌رمه هه‌رجی نه‌له‌ی....
با وتنی: له زگتا زیندانیم نه‌که‌ی
تیزان وتنی: به سه‌ر نا نا نه‌نم دوو چاوه...
با وتنی: دهی دهست بکه‌وه... به ویشه ویش روپیشته نیو دهی تیزان.

تیزان بای هه‌لمزی، بای هه‌لمزی ورده ورده بای کرد و هه‌لماسی. تیزان، جاران نه‌بوو،
بربر ماسیبوو و با وتنی: جا سه‌بیری خوت بکه له ناوی نیو جوگه‌دا
تیزان له ناوی جوگه‌دا عکسی خوی بینی، که‌یف گرتش و بزدی هاتی، دیسانه‌وه ده‌می
کرددود و بای هه‌لمزی.

با وتنی: ورگن، گیه‌ر و جنکم ته‌نگ بیوه با مه‌خو نه‌گهر هیند بای تینه‌پینی ورگ و
که‌دده نه‌تفینی تیزان وتنی: نا به‌سیزمان نه‌مه‌هی بیمه شای توپیان، زلترين تیزانی
جیبان، با رمنجا وتنی: نه‌مجا دوستایه‌تیمان کوتایی هات دهست و دکه بچه ده‌ری... جیقم
دره‌هات... تیزان وتنی: نا، نا، نا.

با وتنی: تو به‌لینت دا... حه‌بس نه‌که‌ی له نیو زگتا!!!
به‌لام تیزان خوی لئ کرد، دیسان بای هه‌لمزی و بای هه‌لمزی، ورده ورده هه‌ر زل و
زلتر بوو له بیر ده‌نگی زرمه‌یهک بیلیند بیوه و تدقی... بای شوچ و بزیو بزگاری هات
نه‌ناسه‌یهکی رده‌هتی هه‌لکیشا و رویسی تا هه‌شالیکی تازه بوق کایه کردن و هدؤزی...
تیزانگ: بیزان، قودانه، تیزان

نه‌النامه‌ی کن:

نه‌النامه‌ی کن

منالی پادی به خیر

عهڙيڙن و هليانى
(نووسه)

لە تەھەنئى مېرىمفالى

قاسم موئیبید راده "ھەلۇ"
(شاعیر)
لە تەھەننى مېرىمنالى

رسوول کہریمی سووتاو (شاعیر)

لہ تھہمنی ۳ سالی

عه زیز شاروخ
هونه رمه ندی گورانی بیز
له تمه نتی ۹ سالانی

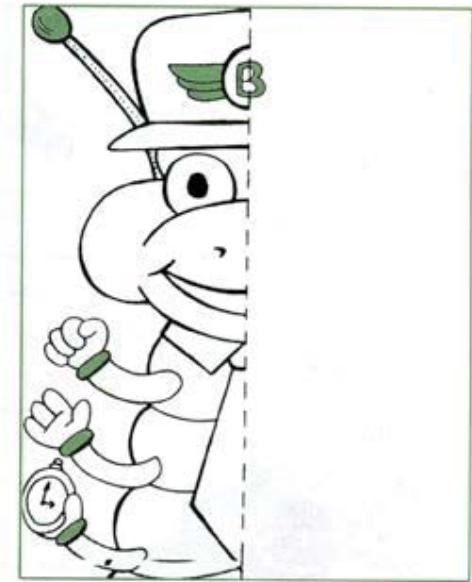

شہری ملکہ نے ۳ سالی
لہ تھامہ نی ۳ سالی

نیبیشی وینه‌ی هوئه‌رمهندان
هله‌لو و سووتاو دباری
کورید سو قی مه‌ولو و زدبه

خوشه ویستان
ئەو وىنەيە
تەواو بىكەن

ئازىزىانم
ئىمارەكانتى ئەم
وينە يە پېيکە وە
بىنۇ و سىتىن

فیلر بوونی زمانی
کوردگی ۷

نووسنی: سه ید عه بدولت سه همه دی
ثاماده کردنی: فهره ید وون حه کیچزاده

ئازىزان لە واتەكاني پېشۇوو (٧)
لەسەر و لە ئېير و شەكەن دانەنرا واد
خوتان دېسان يېر بىستەكاني ئېرىدۈد (٨)

«منلانی خو شه و پیست:
له کاتی لاوی دا له زانکانم زانیوه، به
و جوانه. خویندنه و نووسینده و به ز
بؤ ئیمه خو نه دهینه فیئر بونی زمانی د
پەکام هەنگاو دا له هەر کوی بى، دەنۋار
بەکەی و به زمانی پاراوی کوردى نامە ب
نەھیلى تۆ ئەم رېگاپە بېتىو؟»

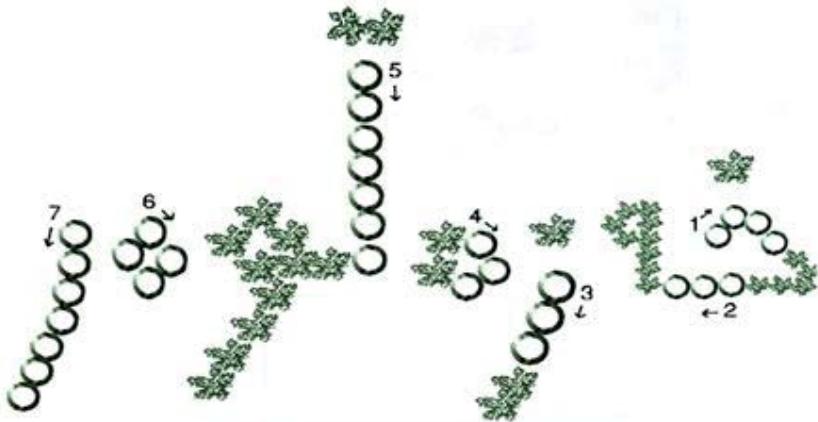
«کتبی «آموزش خواندن و نوشتن زیان کردی یا الفبای عربی» نوشته سید عبدالله صمدی

ମେଳାମାଦ କଣ୍ଠ

- ۱- بودجه مانگی پایز به زمانی فارسی
 - ۲- مانای apple به کوردنی
 - ۳- دنی "ردهش"
 - ۴- هاوارپی بولیوول
 - ۵- شو گوچاره نیستنا دمیطونیمهوه
 - ۶- زستانان دهباری و عهرزی سپبی پیش دهکا
 - ۷- منالی زیر و وریا همه و روئی دهجن بق نهیه بق خویندن

برهانی جهودلی ۵مارة ۶ کوئار گول محمدی - بوزکان

<p>کومار گیان</p> <p>نامه کهت به دستمنان گه بی هیوادارین دائم هاوریتی ثالله کوک بی.</p>	<p>مرزا ای پیر و سلامون بخواهیم بدران گذار مسلاالله</p> <p>قان کوک من گیوه جه دوده زمار ۶۴ قان کذکم حول آرزو و بذاتی دهیلهم هیدا درام له مکن برکت ما با شادی کدن .</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">۸۲/۷/۱۸</p>	<p>و خدمت کیان</p> <p>۱- پاییز ۲- مشیر بور ۳- روزگران ۴- فرنیک ۵- مسیو اک ۶- پو و پرمه ۷- بارانه ۸- کوتلان</p>
--	--	--

قوتابخانه

قادر عالی خا - بُوکان

له يه کم رقّی ره زبر
 شوکاته‌ی تاو دیته ده

زوو هله لدستم به یانی
 به شادی و کامه‌رانی

له گهل "دیاکو" و "شوانه"
 ده‌جین بُو قوتا بخانه

مه‌كته‌ب مه‌کوی زانیمه
 کانگه‌ی ببری شیرینه

به کله‌که بُو ولاتی
 به‌رژی هوزه ناواتی

ده‌کیشن شه‌ونخوونی
 بُو خه‌لکه ماندو و بوونی

لیزه سه‌ری هله لداوه
 به‌شیره گوچ کراوه

نه‌منیش شه‌یدای زانیتم
 هاوریتی بیتری شیرینم

تا روح له گیانم دایه
 به‌رنادم شه‌و رینکایه

۳
 ۵
 ۷
 ۹
 ۱۱
 ۱۳
 ۱۵
 ۱۷
 ۱۹
 ۲۱
 ۲۳
 ۲۵
 ۲۷
 ۲۹
 ۳۱

۸

کوله جوانه کامن، زماره کان بگه يه نه و ده يه ک
 بزانه نه م وينه يه چيه

ناله که ک

مه‌لکه‌ی کان

چیرۆکیک به خه‌لاته‌وه!!!

ئەم چیرۆکه بخونیفه‌وه و ولامى برسیاره‌کان
 بە نامه‌یه ک بُو ئاله‌کۆك بېنیره و خه‌لات و درکرده.

باوکه‌پیره تەنیا کچنکی بوو. نه‌پیش هەر نه‌یددا
 بە شوو!! مەزرايەکی چکولەيان هەبیوو، بەنام هەموو
 سانى كيسەلەکان دەھاتن و بەرهەمى كابرا پېرىھيان
 دەخواردا

رۆزىنگ خوازبىنى دىن بُو سەر كچە‌کەی! كابراپیره بۇ نەھەي بەھانه بگئى دەلى:
 نەمن كچە‌کەم بە مەرجىتك دەمم! جا بەھەر كەس بىن اشەو كەسە دەبىي، هەموو
 كيسەلەكان لە مەزراكەم دەر بكا. يە‌کەم كور خەلکى شاوابى كۆز دەھاتەوه. هەتا دەوري
 مەزراكە هەلقەن نىدىي كيسەلەكان نەتوانى، لېتى بېرىنھەوه و بىچە نىتو مەزراكە.
 بېرىدىياوەكە دەزانى خەرىكە گۈنۋەكە بىدورىننى توورە دەبىي و كچە‌کەي بىن نادا.
 نووھەم خوازبىنى كورىتكى خۇيىر و كارنە‌کەرە، دەلى نەھەندەي بىلەن يەك و دوو جى
 بە جىنى دەكەم بەنام قىسى بىباوان يەكە و نابىن بە دوو. كورە دەچى هەموو مەر و باتالى
 دېنەكە خى دەھاتەوه لە مەزراكەيان بەر دەدا.
 كيسەلەكانىش كە ثىدىي ھېچ شىڭ نابىن بُو خواردن مەزراكە جىن دىلن. كانىك كابراپيره
 دەزانى! نىدىي كار لە كار ترازاوه!!

بُرسیار

- ١- نىنوه بایەن چىتان دەكىرد؟
- ٢- نەگەر كچ بایەن ولامى بابتان دەداوه؟ نەگەر كور بایەن! كيسەلەكانىنان چۈن دەر دەكىدا!
- ٣- نەگەر باوک بایەن ناواناتان لە كچە‌کەتانا دەكىرد؟
- ٤- نەگەر قىسى بىباوان بىن بە دوو چىيە؟
- ٥- بىت خوشە بُرسیار و چىرۆكى داھاتوو لە بارەي ج دايى؟

ناله کە ک

۳
 ۵
 ۷
 ۹
 ۱۱
 ۱۳
 ۱۵
 ۱۷
 ۱۹
 ۲۱
 ۲۳
 ۲۵
 ۲۷
 ۲۹
 ۳۱

۹

مامه قاوري ٤٧

نه که له بېرئان بن له ماره
 پېننجى ئالە كۆكدا له گەل چەن
 مئاپى خۇنى شىرىن و دلىباڭى
 وەك ئىۋە قىسم كىرىبو،
 بۇ ئەم ئەمەش ئىوات و
 دەرىدى دلى جەن مئاپى ڇىكەلە و
 وریا دەكىزىمەوە.
 يەكمەم مەندال كە تووشى بۈوم
 ساڭىكتى شىش و گەورەي لە كىۋۇ
 داببو بەپەلە دەرۋىپىن گوتىم كاكە
 چكۇل بۇ وا بەپەلەي؟ گوتى
 ئاخار مامە كارم ھەپە گوتىم

کوره جوانه کم پیم نالنی کاره کدت چیه؟ گوئی نا، مامه دره نگه دهین بر قم. خوشکم دهجه بی
قوتابخانه دهین خیرا کیفه کاهی بق برمده ود. چونکه نه و کیفی نیه گوتم: بولی چهندی؟ گوئی
بولی دووههم. خوشکیشم بولی همودله. گوتم نه ی باوکت بق کیفیک بق خوشکیشت ناکری
گوئی: ناخه ر دهنه بولنم نیه. خارج گرانه، فریاتان ناکه وم. مامه نه گهر هر دووکمان
به یانیان بواهیین چمان بکرا دایه؟ گوتم: کوره ژیره کم ناوت چیه؟ گوئی: ناوم مامه محمده گوتم
محمده گیان نه گهر داوای شتیک له باوکت بکهی، نه و شته چیه؟ محمده همه نات و بهدم
هد ناتنه و ناوری دایه و گوئی: کیفیک بق خوشکم بکری.
دوای نه وهی له و کولانه تنبه ریم، نووشی کیزیکی خونچیلای مهقنه سپی بوم، ماسکینیکی
له دمم و لووتشی دابوو، جارچار ددکوخی گوتم: کجه جوانه کم ثهود سترمات بوده؟ گوئی نا
مامه گیان نه گهر ته و توز و دووکه لانی ماشین بجیته که رورو ومه و زور ددکو خم. دکتور پنی
گوتو ووم نه و ماسکه لیدم. گوتم: کوله ژیره کم ناوت چیه؟ گوئی: هیزو. گوتم: هیزو گیان
نه گهر داوای شتیک له باوکت یان دایکت بکهی نه و شته چیه؟ توزی مات بمو، باشان گوئی:
ناخه باوکم به قسم ناکا. خو هه میشه پنی دلیم گوتم: داوای چس لیده که و ابه فسسه
ناکا؟ گوئی: دله نم سیغار نه کیشی، به لام جو ایم ناداته وه. هه مو و جاری که سیغاره کهی
هه لذدکا دهین هه لیم بق و هتاغنیکی دیکه، به لام لد ویش بیگه نه که بیم بق دی و ددکو خم. هیزو
بولی چواره می سه ره نایی بمو. رزور ژیره انه خودا حافیزی لیکریم و که دووریش که و تیو به

ହେଉଅନାମ୍ବୀ କବିତା

حه و ته مین می هر د جانی چی روک نو و سانی روز شاوای شیران

جهوته‌مین میهردادجانی چیروک له ۲۵ تا ۴۷ ی خه‌زه‌لودری نه‌مسال له شاری بانه به‌رنیوه چوو. له ۳۹۲ به‌رهم ۲۸۵ چیروکی فارسی، ۵۸ چیروکی کوردی و ۴۳ چیروکی
منالان و ۶ مقاله بعون شایانی بانه که له سالی ۱۳۷۹ ی همان‌تایی تا نیستن ۷ ساله
میهردادجانی چیروک له شاری بانه به‌رنیوه دهچن که له‌ودا نووسه‌رانی کورد و فارس به
خوینده‌وهی چیروک و نالوگوئر کردش بیرونرا به‌شدارتی نهم میهردادجانانه دهین. شیمه‌ش
و دک دسته نووسه‌رانی گواری شاله‌کوک دست خوشی له به‌رنیوه‌هه‌رانی نهم میهردادجانه
دهک‌ین و هیوارداین له سالی داهاتوودا به‌شمی منالان جیگاکه‌کی تایبه‌تی هه‌بین و زورتر
با به‌خی پی بدیر.

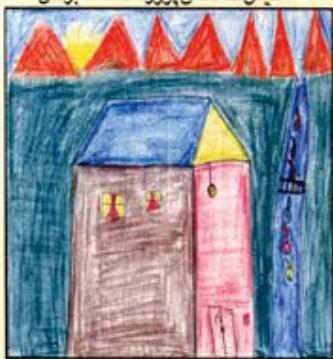

ئەم ژمارانە بە
دواى يەك دا
پىكەوە
بنووسىنە و
رەنگى يەكە

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابُ الْأَنْوَامِ

ناله مکوک سپلیس هارکلی نام تازیراتی معنای
 سپلیس نام بخت تازیرات، درین کشوره
 نام مکوک نام تاریخ معاشره از پیش
 نام مکوک گذشتگانی بیوکان
 نام روز تسبیحی سواره داشت
 به مختاران که ترسیم ماهله
 لجه بیکان

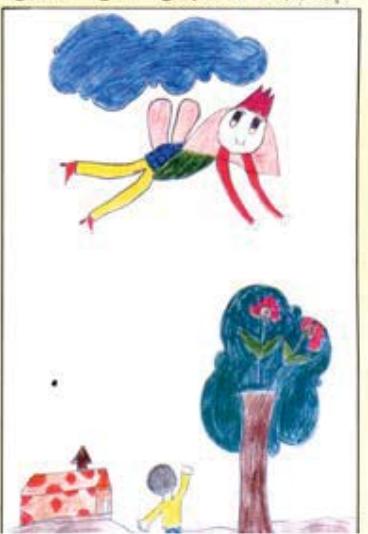
روزین به ردنووس پژلی نووهه می نلوهندی

شیان سہ میمی ۱۰ سالہ سہ رده شست

روزان به ریتووس پولی شودلی سه ره تلی

فارسی، نیر احمد، پنجم ساله‌های بیکان

شیمار پکیدار - مه عدهل
۱۴۰۰ و دانی سره تالی
سالی ۸۲۸۵

نکا له دایمک و باوکم دهکم و دختن دهجم بزو
مددرسه. نه هیتن برا چکوله کم مالله کوکم
لینیدرین گوتمن به سهر جاو نهوهش دهنووسم.
نبتر خودا حافظیمان لیکتر کرد. لمدل خرم دا
گوتمن «خوزگه هدمو و منالله کانی کورستان ناوا
زی و زانا بوانین»

مناله کان

ئەم بىنايىه خشپىلانە
كە پىيى ئەلىن قوتاپخانە
پىرۇزترىن بىستە زەمىنى دنیايىه
چونكە نەخشەى سەرفرازى
ئىوھ وگەلى ئىوھ تىايىه

بە ختىار ئەحمدەدى - بانە

